

NAPREJ.

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 20 " " "
za čet. " 1 " 75 " " "

po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 " 60 " " "
za čet. " 2 " 5 " " "

Rokopisi se ne vračujejo.

Oznacila:
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 " " dvakrat,
10 " " trikrat
natisne, veče črke pla-
čujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti
kolek (štempelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem
trgu hišna št. 15.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Št. 44.

Ta list izhaja vsak torek in petek.

Tečaj I.

Dalje o prošnji zarad davkov.

Preslavni c. k. patent, dán 23. decembra 1817. leta, bil je po Avstrii predrugečil zemljiške davke, in po Kranjskem je djanski bil obveljal 1843. leta. Temu patentu je poleg družega pa bil tudi še namen, da bi prava razméra zemljiških davkov povzdignila poljedelstvo in kar je največ mogoče pospešila v napredovanji. Nastopki so pa učili do denšnjega dneva, da je ta sestava imela globoko rano, ker v minolih letih so se glasili ugovori, oprti na trdne vzroke, in brez kake pomote smo si v svesti, da tega zla ni iskati v načelih preslavnega patenta, ampak v tem, kako se mu je dala djanska veljava. Zakonodajec nikakor ni hotel, da bi za trdno veljavni kataster čisti zemljiški dohodek našel samo za to, da bi se premerilo, koliko davkov bi se moglo naložiti na čisti dohodek. To je na tanko razložil naš deželni zbor. Ker pa narod ni dobil slovenskih hitropisnih poročil, in ker se je v zbornici slišal glas, da so časopisi za to, da govore zborovih sej nosijo med ljudi, torej mislimo nekoliko povzeti, kar se je o tem govorilo v deželnem zboru.

Preslavni patent je na ravnost povedal, da ima kataster ta namen, naj bi se iz čistih dohodkov našle dačne moči posameznih ljudi, ki morajo plačevati iz celih pokrajin in dežel, naj bi se to med seboj potem délo v pravo razmerje, kteremu naj bi se postavila kolikor je mogoče najdoločnejša številka, da bi se na posamezne ljudi in cele dežele po pravičnej meri mogli razdeliti prikladje, naj-si bodo veliki ali majhni. Ko bi to pravično razmerje bili našli povsod, vzlasti pak po raznih posameznih deželah, potem bi se bili kaj lahko v težeča in velika bremena spremenili povišani davki, kakor so bili v navadi zadnja leta, in kakor so še poskočili po novčnem zakonu za upravno 1863. leto; pa vendar bi pritiskali z enako težo vse tiste, ki imajo davke, posebno pa bi ne bilo treba, da bi posamezne dežele bile preobložene. Dokler se pa ne zvé in v veljavo dene pravično in resnično razmerje čistega dohodka (vzlasti po raznih posameznih deželah), da bi se na tej podlogi davki poviševali, kar je največ mogoče po pravici, bodo in morajo biti davki neenako razdeljeni, pa ko bi čisti dohodki bili zapisani še dosti manjši, nego so v resnici, kar bi delalo škodo tistim deželam, ki so bile poleg najnižje cenitve pomaknene nad tisto razmerje, v kakoršnem so zares, če jih v red postavimo z družimi deželami, kar setiče dačne moči. Ako pa zadéne deželo, za katero je znano, da je uboga, in skoraj nerodovita, da jo v vrsto postavijo s tacimi deželami, ki so najrodovitejše: potem jej tudi vskipé do strašne visokosti naloženi davki; potem jo zadene vseh državnih davkov tak délež, ki jako preséza njene dolžnosti, ktere ima v primeri z družimi deželami. V tacih

stiskajočih zadevah je Kranjska. Napečno razmerje, kakoršno smo popisali, to je krivo, da se je ta zvesta in radodárna dežela ustavljala in pritoževala, in da se še zdaj ustavlja in pritožuje zarad neopravičeno velicij davkov, ktere jej naklada za trdno veljavni kataster, kakoršen je zdaj. Patent 1817. leta pravi torej v §. 26. na ravnost: „da tiste dežele, v kterih bode ta naredba poprej veljavna, dobé njene koristi, predno bode vse poravnano, kar se tiče notranje razdelitve, torej se v tej deželi potem zdaj povprek postavljeni zemljiški davek premeni tako, kakor bodo kazale številke, ki se imajo še le najti, in še le potlej se sploh za trdno postavi, koliko bode morala dajati dežela, ko bodo po vseh deželah dovršene preiskave, ktere bodo pripovedovale, v kacem razmerji stojé med seboj razne dežele.“ Tu je torej razloženo povedano, da se deželam za trdno postavijo davki še le potem, ko se bode odkrilo, v kacem razmerji so med seboj razne dežele, kar se tiče nove katastralne cenitve, in sicer še le potem, ko bode cenitev dodelana. Enako je tolažila nekdanja dvorna pisalnica naše poprejšnje deželne stanove, ki so bili v skrbéh, ko so videli kako neugodno se je cenila Kranjska, če jo primerimo Štajerskej; dala je bila namreč razpis 2. maja 1840. leta št. 9288, da misli počakati, naj pride pravi čas, v kterem se te neenakosti ali popolnoma poravnajo, ali pa da se bode gledalo na to, kakor zahtevajo vse pravične prošnje, kadar se bodo stavili novi prikladje. Uže 20 let je torej, kar je bila uradno pripoznana ta neprimernost med Kranjsko in Štajersko, pa vendar še zdaj ni poravnana; novi prikladje so se pa tudi stavili brez kacega ozira na te okolnosti.

Dopisi.

Iz Lašč. M. O. — Uže vsi Laščanje se jezé, da toliko časa nisem nič povedal, kaj se pri nas godi; posebno okrog Lenovca niso zadovoljni, da molčim. Po pravici moram povedati, da me nikakor ne veseli pisati o grbastih Laščah, če premišljuje, kako narod otrpnen spi; kako ga tare uboštvo, ker je slaba njegova zemlja, ki jo obdeluje; kako so ga obrali nekteri zviti grabeži, ki so obogatéli od njegovih žuljev, in ker je on sam prelehkega srca, posebno nekteri, če se navadi po svetu krivénčiti. Uže stara láška pesem poje: ščetina skače, in trga hlače. Tako se je zgodilo, da uboštvo tolče vse tiste Laščane, ki so nekdam mogočno moževali. Nektere siromaštvo tako stiska, da še zdaj niso dodelali hiš, ki so jim bile pogorelepred toliko leti. Narodne svesti bi po Laščah zastoj opoldne s prižgano lučjo iskal. Drugače pa tudi ni mogoče. Laščan je pobožen mož, dokler ga ne uježiš, da bi preklinjal; toda tam, kjer se mu pripoveduje znanje samega sebe, malokdaj dobí ko-

likaj pomigljeja tudi časne potrebe; Laščan je dalje hud pravdar, da se toži za četrtinko ovsenih plév, če ni drugače; v pisalnicah pa tudi ni dosti živih duš, ki bi ne trdile, da je slovensko narodno prizadevanje vse neumen bobomét; Laščan tudi precej nerad pošilja otroke v učilnice; torej mora ostati v starej nevednosti. Moj denašnji dopis je podoben žalostnej pesmi, ali kdo se bode veselil po zimi travnika? Kdo se ne bi kislo držal, ko ima v ustih lesniko? Kdo ne bi vzdihoval, ko vidi Laščana? Vém, da tudi Ribničanje niso dosti boljši, pa tudi ne drugi láški sosedje, kar pa menda sami dobro čutijo, ker po svetu vsi pravijo, da so Laščanje, če jih kdo vpraša, od kod so? Torej marsikaj neumnega, kar je naredil kak Ribničan ali Dobrépoljec, pade Laščanu v koš. Zato se pa Laščan tudi nadja večega veselja v nebeškem kraljestvu!

V Celovci 27. maja. J. G. V. — V tukajšnji duhovščnici se je praznovala včeraj tisočletnica sv. Cirila in Metoda — torej vendar tudi tukaj! Hvala Bogu! Zjutraj ob šestih je bila maša v cerkvi imenovane duhovščnice. Peli so pri maši in pa na zadnje: „tebe Bog“ prav lepo v slovenskem jeziku. Sešlo se je bilo še precej slovenskega in nemškega naroda; toda gotovo bi jih bilo še več, da se ni tako zgodaj maševalo. Popoldne od polu trih do petih je bila „beseda“ v semenišči v dvorani, kamor se je bilo sešlo mnogo poslušalcev, med katerimi je tudi bil naš knez in vladika. Zbralo bi se bilo še več družih, posebno Slovencev, ko bi jih ne odvrčale „gewisse rücksichten.“ Žalostni smo pogrešali vzlasti necega, sicer dobro znanega, iskrenega domorodca. Ne vém prav zakaj ga ni bilo! — Čudno! Sicer pa imamo tukaj še veliko ljudi, ki so le skrivaj dobri Slovenci, ker se bojé. Nadjamo se vendar, da se s časoma tudi to preobrne. Pri „besedi“ se je slovenski govorilo in pelo. Na vrsti je bilo: 1) slava sv. Cirilu in Metodu; 2) življenje in delanje sv. aposteljnov Cirila in Metoda; 3) ali smem Slovenec biti? 4) Hrast in lipa; 5) Slovenija oživljena; 6) Car Simeon na smrtnej postelji (staroslovenski govor); 7) domovini; 8) lipa, in kje dom je moj? 9) pobratimija; 10) ne udajmo se; 11) Triglav; 12) na jezeru. Besedovalce in pevce so poslušalci s ploskanjem živo pohvaljevali; tudi so morali ponoviti več pesmi in govorov. Posebno ugodil je govor: „ali smem Slovenec biti?“ in pesem: „pobratimija.“ Po „besedi“ je g. spirital Dürnwirth (Nemec) prav lepo in čisto slovenski govoril, kako važen je bogoslovcem njihov prihodnji stan in dolžnost; potem je g. vladika pohvalil govornike in pevce, kakor so popolnoma zaslužili. Poslušalci so se razšli prav zadovoljni kaže vročo željo, da bi se take veselice v prihodnje večkrat ponovile. Podoba je, kakor bi to bil koroškim Slovincem nek dober začetek. Bog daj, da bi le zarés bil!

Važnejše dogodbe.

Dunaj. Zidati mislijo na Dunaji dve novi hiši za višo in nižo zbornico državnega zbora.

— Pišejo, da v prihodnji državni zbor pride nasvet, ki bode od dveh strani jako podpiran, da bi se namreč vojaščina v Avstrii tako predrugačila, da bi bilo treba služiti menj časa, in da bi vojak razun vojske vedno ostal v domačej kronovini. Tako neki da bi se prihranilo po 20 milijonov stroškov na leto. Načrt o novem kazenskem redu je uže prišel iz državnega svetovalstva, in bode kmalo na vrsti v državnem zboru.

— Nj. veličanstvo je 25. dan maja meseca za mestnega župana v Trstu potrdilo državnega poslanca dr. Karla Porento.

— „Presse“ pripoveduje, da dr. Giskra nabira zanesljivo

gradivo, da bi državnemu zboru podal uže v prvih sejah vprašanje (interpelacijo) zarad benéških zadév.

— Časniki pišejo, da se skoraj za gotovo izročiti obé dvorni gledališči državnemu ministerstvu.

— „Presse“ govori: ni še gotovo, da bi državni zbor pričel osobno sam presviti cesar.

— Časniki pravijo, da v poljskem vprašanji misli Avstrija varovati nemških koristi, držati se Galicije, pa vendar ne braniti, da bi se zopet združile nekdanje staropoljske pokrajine.

Trst. Denes (2. dan t. m.) je bila po slovesnej maši pri sv. Justu ob poli dvanajstih seja mestnega zbora, v kateri je novoizvoljeni župan g. dr. Karl Porenta prisežaje v roko segel g. dvornemu svetovalcu Konradu pl. Eybesfeldu, voditelju c. k. namestništva.

Koroška. 31. dan maja se je začela redna vožnja po železnici od Maribora do Celovca.

Trojedina kraljevina. Na Hrvaškem je še zmirom goveja kuga in sicer po zagrebški županiji v sedmih okrajih in po reški županiji v dveh okrajih. Od 28. februarja do 29. aprila je bilo 3143 goved zbolélo, poginilo je 155 repov.

— Iz Rima je prišla privolitev, da se sme za hrvaško-slavonsko cerkveno pokrajino prestaviti tisočletnica sv. Cirila in Metoda na 5. dan julija meseca.

Dalmacija. „Il Nazionale“ pripoveduje, da so dalmatinski rodoljube sklenili dati profesorju Klaiću, bivšemu narodnemu poslancu na dalmatinskem zboru, zlato svetinjo, ktera bode imela na eni strani besede: „A Michele Klaić deputato la patria“ (domovina poslancu Mihelu Klaiću), na drugi pa letnico 1863.

Česka. List „Politik“ pripoveduje, kar pa sam dobro ne veruje, da je bil nek viši policijski uradnik pri Pustovojtovej, ktereji bojé da je rekel, naj skrbi, da bi se več ne zgodilo, da bi jo ljudje tako prijazno pozdravljali, kakor so jo v gledališči in telovadsko društvo (turnverein) „Sokol.“

— Umrli je v Pragi 27. dan maja meseca odgovorni vrednik časopisa „Pozorja“ in marljivi pisatelj g. Venceslav Filipek v 52. letu svoje starosti.

— „Pozorjev“ odgovorni vrednik je zdaj g. Staněk, dokler ne oznani drugega vrednika. Bã je poprej samo lastnik in izdajatelj.

— V tiskarnej tožbi Miroslava Moserja, vrednika šaljivega časnika „Šotka“, in tiskarja Karla Seyfrieda je bila 28. dan maja končna razprava. Moserja so krivili, da je razžalil čast, in obsojen je, da bode zaprt 6 tednov, pa tudi se bode časi moral postiti; Seyfrieda so oprostili.

— „Wanderer“ je zvedel, da pisma, ktera pošilja Pustovojtova Langieviču v Jozefov, morajo najprvo na Dunaj, potem še le gredó k Langieviču, in sicer za to, ker se je bilo iz teh pisem poprej nekaj razglasilo. Poljake iz Iglave in Olomuca mislijo tudi premkniti v Jozefov, ker so bili začeli uhajati. — 24. dan maja meseca jih je bilo iz Iglave ušlo 11.

Moravska. Vsak večer je videti nekaj Poljakov prišedših iz Krakova, Levova in Rzezova v Olomuc, da bi tukaj ostali, dokler jih ne premaknejo ali izpusté. Tacih je v Olomucu uže dosti, pa vendar jih malo pride na ulice razuntistih, ki hodijo potrebščino kupávat; ali tudi ti imajo pri sebi vojake, da jih spremljajo, ker jih je uže več hotelo uiti. Nekteri so se pa neki tudi uže vrnili čez avstrijsko mejo, ker pravijo, da je bilo tem ljudem na izvoljo dano, ako hoté gosposke prositi dovolitve, in potem vrniti se na Rusko.

Galicija. Iz Krakova pišejo, da imajo mestni stražarji oblast, da smejo, kadar koli hoté, po mestu hiše preiskavati, in s seboj vzeti osebe, ktere bi se jim zdele sumne.

Ogerska. Časniki pripovedujejo, da je bil France Deak šel na Pusto St. László v Zaladskej županii k svojemu šuru (schwager), da bi ostal pri njem po letu. 23. dan maja meseca pak so prišli predrzni razbojniki, ko šura ni bilo domá. Prijeli so torej Deaka, misleč, da je on gospodar. Ali ta je povedal, kdo je, potem so dali mir. Napéli so pa vanj samokrese, ktere so poldrugo uro držali napéte. Ko je domú prišel gospodar, vzeli so mu vse novce in drugo srebrnino, pa so hoteli še imeti, za to so ga topli. Deak jim je dal 220 gld., ki jih je imel pri sebi, nekaj oblačila, svojo zlato uro in zlato pero, da bi ne bili gospodarja. Vse to je trajalo (trpelo) poldrugo uro, in eden izmed razbojnikov je celó povedal, da mu je ime Hajnal Janoš. Potem so Deaku podali roke, in djali: „dobro nas pogledite, da potlej ne obesite kacega nedolžnega.“ Deak je na to rekel, da bi svojo uro od njih rad odkupil, ko bi imel pri sebi kaj novcev, in zdajci so mu jo razbojniki vrnili brez plačila, in odpeljali se na gospodarjevem vozu, ki je še naprežen stal na dvorišči. Ko je minolo pol ure, pošljejo nazaj voz in konje.

— 28. maja je bil grof Juri Andrassy svečano postavljen v službo, ktero ima Judex Curiae.

Ruska. Carica je tako obolela, da so jej 22. dan maja iz Würzburga poklicali dr. Seanzoni-ja v Petrograd, kjer bi utegnil ostati kake tri mesece.

— Časnik „Journal de St. Petersburg“ pravi, da ni vpora v Smolensku in obližji.

— Po vseh večih južnih ruskih mestih neki da gori, posebno v Odesi in Krču. Pravijo, da je nalašč zažgano, kakor se je nedavno godilo v Petrogradu.

Poljska. Po Rusko-podolskem je trden mir. Kmetje so razgnali vporne čete, ki so se bile pokazale na Volynskem. Ciehonski je bil pri Slavuti vržen in ujet. Rusi in kmetje z njimi so osvojili njegov tabor, konje in tudi mnogo orožja.

— Na Podolskem (koder pa zdaj pišejo, da je mir), Volynskem in po Ukrajni se je bilo vpornikom pridružilo tudi plemstvo, meščanstvo pa nekoliko Židov (Juden.) Vpornici, ki so bili zmagani pri Miropolu, pobegli so potem v gozde, koder jih pa kaj pridno lové kmetje, ki so jih uže 70 pripeljali v Žitomierz. „Presse“ govori, da se vpor tudi po jugu ruskega carstva tako zeló razprostira, da je zdaj samo 180 verst od Odesse. — Neki da tudi donski kozaki, kterih je 200.000 vojevitih mož, mislijo vpreti se vladi, ako ne jenja, kratiti jim njih starih pravic.

— 25. dan maja neki da je Oksinski pri Konecpoli na Pilici srečno vojeval z Rusi, ki so imeli 150 mrtvih, vporniki pa 20 mrtvih in ranjenih. — Poslednji teden so v Varšavi zaprli mnogo ljudi. Veliki knez Konstantin je neki dal Jasinškega, uradnika mestnega županstva, zapreti samo za to, ker se mu zunaj ni bil odkril. Sigmund Vielopolski bojé da je šel v Pariz na dvoboj z Branickim in Hojeckim.

Črna gora. Med knezom Nikolajem in okrožnim poglavarjem v Kotarji so uže neki delj časa dogovori, da bi se domú smeli vrniti izgnani Črnogorci (30 jih je), ki zdaj živé ob avstrijskeji podpori; ali ti dogovori so do zdaj bili zastonj, torej pišejo, da je te dni v Cetinje šel sam okrožni poglavar.

Angleška. Lord Russell je podal francozkeji vladi nove pogodbe, po kterih bi se razmotala poljska stvar. Ruska bi namreč morala: 1) dati vesoljno miloščenje, ki bi ne obsežalo samo vpornih voditeljev, ujetih in uže obsojenih Poljakov, ampak tudi tiste, ki imajo še orožje na sebi; 2) dalje miloščenje vsem Poljakom, naj bodo izgnani, ali naj so šli sami v izgnanstvo, in sicer veljavno za 15 let nazaj od začetka tega leta; 3) da bi nikakoršnih vojsk več ne pošiljala Ruska na Poljsko

in sicer za leto dni potem, ko bi to obveljalo; 4) polno upravno samozakonje (autonomie) na Poljskem.

— Ker bode prihodnje leto 300letnica Shakspearjevega rojstva, mislijo nekteri njegove kosti vzdigniti iz groba, ki je v nekeji cerkvi v Strafordu, da bi pregledali, kakošen čríp (schädel) je imel, in da bi po kostéh presodili, kolik in kakošen je moral biti. Drugi se pa tega branijo, opiraje se na besede Shakspearjevega nadgrobnega napisa, ki kolne vsacega, kdor bi njegovim kostém ne dal mirú.

Italija. V Pompejih še vedno kopljejo, da bi dobili ostanke rimskih časov pod zemljo. Ta dan so našli otročjo zibel, ki je prav taka, kakoršne so pri nas navadne, potlej tudi iz lesa izrezane gladijatorske boritve, bitve itd., pri kterih se lahko naredi tako, da se gibljejo in premičejo. Iz tega najdka se kaj dobro vidi, kakošne običaje so imeli Rimljani.

Pruska. 27. maja je Grabov v zbornici bral kraljev odgovor, iz kterega se vidi, da kralj ni zadovoljen s poslanci in njihovim dopisom, o kterem pravi, da je kriv, ker se zdaj več ne bode moglo vzajemno delati. Govori dalje, da ministri niso krivi, da preudarek državnih stroškov in dohodkov ne pride v zbornici zdaj na vrsto itd. To pismo je bil pa sam kralj podpisal, torej ga zbornica ni mogla vzeti na presojevanje. — Minister notranjih opravkov, grof Eulenburg je bral tudi 27. dan maja kraljevo poročilo, po kterem je državni zbor moral nehati. Minister Bismark je bral prestolni govor, v kterem je rečeno, da vlada misli sama ukreniti, kako bi se nedovršeni novčeni zakoni dali dognati.

Danska. Razprave o grških zadevah so v zadnjem času tako napredovale, da bodo kmalo dovršene. Podoba je, da bode princ Viljem grški kralj.

Grška. Francozki list „La Presse“ pripoveduje, da je grškim poslancem v Kopenhagenu primanjlo novcev. Za popotnico so bili dobili po 15.000 frankov, pa niso menili, da bode treba dotlej ostati v tujej deželi.

— 21. dan maja po noči so Grei poskušali vporen hrup; rekli so, da za Bulgaris-a; vojaki pak so razkropili množico. Vojaki se zmirom še silovito vedó.

Turška. Da bi se dalmatinsko-bosenska meja dela v red, zato se je osnovala avstrijsko-turška komisija. Iz Avstrije sta pri njej dalmatinski namestniški svetovalec g. Seufert in tolkovelec (dolmetsch) avstrijskega konzulata v Sarajevu g. Plehaček, iz Turčije pa kajmakam iz Travnika Ahmed Bey in uradnik Abdullah Efendi. Ta komisija se je v Bosni v Livnu sešla, pa še ni dovršila svojega dela.

Poslano.

Časopis „Triester Zeitung“ je imel 29. maja t. l. v svojem 120. številu izviren dopis iz Postojne, kterega po golej resnici tako-le zavračamo: med mnogimi gosti, ki so bili v jami, bilo je tudi obilo naših domačih ljudi, ki so bili veseli na svojej zemlji prepevajoč domače pesmi. Imenovanega kričanja: „mi smo gospodje v deželi“ ni bilo slišati niti iz ust nobenega Slovenca, še menj pa iz ust kacega prenapetega Slovenca; res pa je, da so ploskali Nemci in Lahí naših bratov melodijam, ktere so se glasile iz krepkih grl slovenskih pevcev, in ktere je delala tudi postojnska banda. Med vsemi gosti je menda bil čemérne duše sam dopisnik; najbrže je kak slavo-fag. Nam vsem je neznano, da bi bilo trebalo kake patrole, ko so se po železnici odpeljali Tržacanje; menda je tudi to vzeto izpod pazuhe, vzlasti, ker sam dopisnik nič ne pripoveduje, čemu je bila potrebna patrola. Kar se je godilo v gostilnici pri g. Doksački, ni na tanko povedano, in ko bi res kaj bilo zgodilo se, tega bi kriv bil točaj, ki zna samo italijanski, — nemški in francozki pa nič, pa vendar se je predrznil ziniti: „non parlo schiavo (ščiavo)“, da je društvo sploh razžalil. Gospá gostilničarska je bila pa čisto prijazna, in slovenska točajka ni v pivčereji mošnji pustila slovenskega zapitka. Slovenci smo prijazni vsacemu družemu prijaznemu narodu; pa se srčno ustavimo vsacemu predrznemu nasprotniku, in želimo, da bi nam ne delali nepokoja stacim sovražnim pisacem. Triesteričin dopisnik je torej menda v glavi imel take oči, ki so mu tako svetile, da je črno videl, kar je belo. Naj bode on kdor koli hoče, resnici ni prijatelj. Nek samovidec.

Lepoznanstvo.

Novela.

(Spisal Sorčan.)

Na Gorenskem, blizu Sorškega polja, stoji bel, lep molen. Hitro se mu vrté kolesa v deročej Savi. Po njegovej strehi grulijo beli golobje; pod njo pa lastovice popravljajo gnjezdo, katero so bile lansko jesen zapustile, ter žvrgoleče prerokujejo, da se je pomlad vrnila. Pred mlinom stoji košata lipa, pod katero je široka klop. Prijetno sije pomladanje solnce; vse božje stvari se veselé novega življenja.

Minka, mlinarjeva hči, lepa ko pomladanja cvetica, vesela, ko drobna ptičica, priskaklja iz mlina k bistrej Savi, pripogne se, ter začne umivati nedolžna lica. Potem se dvigne, ali vendar še ne odide. Njene lepe oči — ne more jih pozabiti, kdor jih je videl — še vedno gledajo v bistro Savo. Globoko pod vodo se vidi čisto nebo, po katerem lepo solnce plava na družem svetu. — Kar se jej nekaj prav mило stori, da bi se kmalo zajokala, pa sama ne vé, zakaj. Solzna ugleda zvončke, vijolice in druge pomladanske cvetice, ki so veselo okrog nje cvele po grmovji. Nekoliko si jih natrga, in potolažena pod lipo nese na klop. Tam jih lepo deva po vrsti, in pri tem delu jej slavec prepeva v goščavi krasno, mило pesem o ljubezni; druge ptice pa urno iščejo perja za gnjezda, in golobje po tleh okrog nje zobljejo ter pitajo golobice. „Ali bi ne bilo pač boljše, da bi človek bil golobica?“ misli brhka Minka v svojej nedolžnosti.

Oh Minka, blago dete, kako si ti srečna v svojej nedolžnej nevednosti! Mlado srce se ti še veselo zajoka, če ga spreleti kaka želja, kako neznano hrepenenje. Še ne veš, da se med cvetje skrivajo tudi strupene kače. Bog te obvaruj prezgodnje grenke izkušnje! Mladega srca naj ti nesreča ne rani! — Ali čudni so potje človeškega življenja. Kolikrat brodnik vesel zajadrá po morji v daljne kraje, kjer misli, da ga čaka sreča, od koder misli domú privedi mnogo bogastva! Ljubeznjiva žena in mili otroci ga uže težko čakajo, prosijo Boga, naj bi ohranil poštenega moža, dobrega očeta. Nikdar več ga ne bode nazaj! Nesrečen vihar je potopil ladijo; bogastvo je splavalo po morji; poštene mož, dobri oče leži na dnu globočine!

Popustimo žalost, in vrnimo se raji na mesto nedolžnega veselja. Krasna Minka še zmirom zbira vonjave cvetice pod lipo; slavec, drobne ptice pa in golobje delajo kratek čas, kakor poprej.

Po ozkej stezi, ki drži z visocega brega Save do mlina, lep mladenič pripiše na hruškov list. Andrej je — tako mu je ime — sin bogatega župana iz neke vasi na Sorškem polji. Uže v Crngrobu na shodu je videl Minko; tudi ona ga uže davno zná. To je bil kaj vesel, da je zdaj pod lipo na klopi samo našel. Ko se jej bliža, malo po strani nad levo uho zasukne nov slamnik na deset stremén, ktereга je kupil v Loci na sv. Jurja dan, in tako-le jo obgovori: „Minka ne bodi skopa! daj mi vsaj eno cvetico, ker jih imaš toliko!“ „Če mi zapišeš,“ dekle odgovori smehljaje se, „drugače pa ne.“ „Tebi dokler hočeš,“ odgovori on; „toda moraš mi prinesiti novo hruškovo pero.“ Minka se zavrti ko srna pod cvetočo hruško na vrt, utrga tenko pero, pa ga nese Andreju s cvetkami vred. Andrej si vtakne cvet za desno uho, in zavžiga tako mило in ljubeznjivo, znano pesmico: „moja piščalka je suha, ter neče mi peti,“ da ga je Minka zeló prijazno pogledovala, in dala mu vse rožice, ko je nehal, rekoč: „vzemi jih, tvoje so vse; saj rastó še druge. Pomlad brez cvetja“ — „In življenje brez deklet,“ Andrej povzame, „bilo bi žalostno,“

ter prime devico za belo ročico, katero néžno poboža. Minka ga iskro pogleda, Andrej pak jo prisréčno poljubi. Roka je roko stiskala, tiho sta sedela brez kake besedice; vendar sta si z očmi pripovedovala skrivnosti svojih src.

„Minka! — Minka! — kje si pa uže spet?“ „Oh oče, oče! Andrej, pridi nocoj!“ reče Minka, — in steče v mlin.

Še nekaj časa posedi Andrej na klopi, mnogo premišluje, pa sam prav ne vé, kaj. Pozabil je skoraj, da je prišel mlinarja vprašat, kdaj bode zrezana lipa, katero je bil pripeljal hlapec. Na to se vrne po stezi, po kateri je bil prišel. Vedno se ozira nazaj v mlin, dokler ne opazi Minke. Dekle je pa tudi za njim gledalo in mahalo mu iz line. Andrej zapíše še eno, potem gré.

Kaj težko je pričakoval noči. Gotovo stokrat je pogledal, kako visoko je še solnce na nebu. Rad bi ga bil potegnil k sebi, in položil za gore, da bi zamigljale nebeške zvezdice, da bi luna posvetila na Sorško polje. Ni čutil samo italijanski Romeo ljubezni, tudi lepe Slovenke so nevarne Julije. Toda Slovenec ljubi čisto. Njegova draga mu je Lavra, dokler je ne pelje pred oltar. Gorje mladenču, kateri je prestopil to zapoved! Nikdar več ne smé na vas. „Ti si oče,“ tako mu pravijo, zaničevaje ga; „očetom pak je spodobno, da po noči varujejo otrok.“ In ko bi ga dobili pod okencem, gotovo mora biti moker. Ta samovladni zakon pa ima nastopek, da je ženina sram, če njegovi nezakonski otroci sedé med svati, kar je uže skoraj velika čast po tistih deželah, iz katerih nam vedno ponujajo omiko, in obetajo preveliko srečo. Zato je pa tudi med Slovenci poroka še najsvetejša slovesnost, pričetek mirnega in zadovoljnega življenja, česar po pravici željno pričakujeta slovenska nevesta in ženin.

Tudi Andrej čisto ljubi Minko. Uže nad leto dni je minolo, ko mu je pod lipo dajala cvetice, in rekla: „Andrej pridi nocoj!“ Samice, po starih kočah prebivajoče, ki so za ostanke, in ki tudi najboljše vedó, koliko porok bode pred pustom, govorile so uže, da prvi predpust bode tudi poroka županovega Andreja z brhko Minko, hčerjo posavskega mlinarja. Bog vedi, kdo je to razglasil! Andrej in Minka sta si obetala večno zvestobo in poroko pred pustom, vse to je res; ali tega nista nikomur pripovedovala; razodela sta samo roditeljem, ki se tudi niso po robu stavili tej ženitvi. Torej uže zaročena sta bila, in kaj težko sta pričakovala dneva, da bi šla v svate vabit.

(Konec prih.)

Človeški zarod.

Prešteviljeno je, da je na zemlji okoli 1300 milijonov ljudi, in sicer jih je 369 milijonov kavkaške, 552 milijonov mongolske, 190 milijonov etijopske, 1 milijon ameriške in 200 milijonov malajske pasme (raçe.) Govoré 3604 jezike in imajo 1000 raznih vér. Na leto umrje 333.333.333, na dán torej 91.954, na uro 3.730, na minuto 60 ljudi. Kolikor jih umrje, toliko se jih tudi zopet porodi. Človeško življenje povprek traja (trpi) 33 let; četrti del jih umrje pred 7. in polovica pred 17. letom. Izmed 10.000 ljudi učaka samo eden 100. leto, izmed 500 samo eden 80., in zmed 100 samo eden 65. leto. Vojevitih (waffenfähig) ljudi je osmi del vsega zaroda. Kristijanov je 335 milijonov, 5 milijonov Židov (Juden), 600 milijonov ljudi ima azijske vere, 160 milijonov je Mohamedanov in 200 milijonov poganov (heiden). Izmed kristijanov je 170 milijonov katoličanov, 76 milijonov ljudi grške vere in 80 milijonov protestantov.

Loterija 30. maja 1863.

Trst: 17, 46, 26, 41, 10.

Dunaj 1. junija. — Nadavek (agio) srebru 10.25.